

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Kohtaa on tarpeen täsmentää. Lain mukaan ylintä opetusta annetaan yliopistoissa. Ammattikorkeakoulujen tehtävä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Kolmannessa kohdassa pidetään mukana aiemmissä versioissa ollut kohta "valtionhallinto kehittää tapoja hyödyntää tutkittua tietoa päätöksenteossa."

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tämä suunnitelma ei ole vielä riittävä 60 % tavoitteeseen pääsemiseksi. Tarvitaan analyysi koulutustason laahaamisen syistä, kattava pohdinta mahdollista keinoista ja niiden vaikutuksista sekä käyttöön otettu keinovalikoima, joka takaa koulutustason laadukkaan noston yli hallituskausien.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Nuorille varmistetaan sujuva pääsy korkeakoulutukseen

Muokataan viimeinen kohta muotoon: "Korkeakoulut kehittävät jatkuvasti läsnä- ja etäopiskelukäytäntöjään korkeakoulu yhteisöjen ja opintoihin kiinnittymisen vahvistamiseksi"

Kehittämisessä pitää ottaa huomioon mm. korkeakoulujen ja alojen erilaisuus, erilaiset opiskelijakohortit, alueiden erilaisuudet, pedagogian ja teknologian kehittyminen jne. Koko kentän yhteiset periaatteet eivät ole toimivin tapa.

Lisätään: "OKM varmistaa, että sen toimialaan kuuluva sääntely ei muodosta esteitä tekoälyn tutkimus- ja opetuskäytölle eikä kansainväliselle yhteistyölle"

Mahdollisuudet kouluttautua paranevat joustavalla tutkintorakenteella

YAMK-tutkintojen työelämävaatimusten poistaminen muokkasi yliopistojen ja AMK:ien ylempiä tutkintoja samaan suuntaan ja olisi ristiriidassa päällekkäisten tehtävien välttämisen kanssa.

Rinnakkain tohtoritutkintojen tavoitteellisen suorittamisajan sääntelyn kanssa on tarkasteltava opiskeluoikeuden rajaamista alempien tutkintojen tapaan.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Korkeakoulujen tutkimuksen ja TKI-toiminnan laatu ja vaikuttavuus vahvistuvat

Lisätään toimenpidesuositus: Varmistetaan, että riittävän merkittävä osa julkisesta T&K-rahoituksesta kohdennetaan yliopistoissa tehtävään, uutta luovaan, kansainvälisesti korkeatasoiseen, vaikuttavaan tutkimukseen sekä kansainvälisesti korkeatasoisten tutkimusinfrastruktuurien vahvistamiseen ja verkottamiseen.

Visiossa ei ole juurikaan huomioitu tutkimusinfrastruktuurien merkitystä (pl. datainfrat), lisätään ensimmäiseen kohtaan lause: " ja kansainvälisesti korkeatasoisten tutkimusinfrastruktuurien"

Neljäs kohta: Jätetään yhtenäiset opiskelijakohortit pois: tarvitaan joustavuutta. Tohtoripilotin osalta tämä toteutui, koska tuli iso kertapurske rahoitukseen. Ei ole organisaation toiminnan kannalta optimaalisin tapa rekrytoida isoa joukkoa kerralla.

Lisätään toimenpidesuositus: Tohtoripilottirahoituksen päätyttyä varmistetaan, että T&K lisärahoitusta kohdennetaan jatkossakin tutkijakoulutukseen (tohtori- ja tutkijatohtorikoulutukseen)

Korkeakoulut ovat vastuullisen kansainvälistymisen edelläkävijöitä

Muutetaan ensimmäinen toimenpide muotoon: "Korkeakoulut tarjoavat kaikille korkeakouluopiskelijoille mahdollisuuden sisällyttää valinnainen liikkuvuus- tai kansainvälistymisosa osaksi opintoja."

Toinen toimenpide: Jätetään pois sana "kaikkiin". Antaa riittävän indikaation työelämäyhteyksien vahvistamisesta. Monilta osin työelämäyhteyksien rakentaminen ei ole kiinni korkeakouluista, mikä näkyy esimerkiksi harjoittelupaikkojen löytämisen vaikeutumisena.

Muutetaan neljäs toimenpide muotoon: "Vieraskielisen koulutuksen haku- ja valintamenettelyt ovat kansainvälisesti vertailukelpoiset ja varmistavat opiskelijoiden osaamisen ja motivaation opintojen edellyttämällä tasolla."

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toiminnallisia tavoitteita ovat korkeakoulujen päällekkäisten tehtävien purkaminen ja yhteistyön edistäminen. -> lisätään sana tehtävien purkaminen "ja välttäminen", jotta ei myöskään rakenneta uusia päällekkäisiä tehtäviä korkeakoulusektoreille.

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

Tampereen yliopisto pitää erittäin kannatettavina tavoitteita pitkäjänteisestä ja uutta luovasta tutkimuksesta ja T&K -panostusten positiivisesta suunnasta kohti vuotta 2040 mentäessä.

Yliopisto nostaa esille seuraavia muutosehdotuksia:

Vision toimenpidelistaus ei vielä muodosta suunnitelmaa korkeakoulutettujen 60 %:n tavoitteeseen ikäluokasta pääsemiseksi. Tarvitaan systemaattisempi ja analyttisempi kokonaissuunnitelma.

Kaikkea kehittämistä ei kannata lukita koko korkeakoulusektorin yhdessä tekemäksi. Olisi oltava tilaa sektorien ja korkeakoulujen profiloitumiselle ja innovatiiviselle kehittämiselle. Korkeakoulusektorien erillisillä maininnoilla voitaisiin edelleen selkeyttää tekstissä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rooleja ja vaikuttavuutta.

Korkeakoulujen rahoitusperusteiden on jatkossakin oltava läpinäkyviä ja selkeitä ja tukea ennakoitavuutta, vakautta ja autonomiaa. Indikaattoripohjainen malli on toimiva.

Korkeakouluja koskevan lainsäädännön ja ohjauksen menettelyjen tulisi tunnistaa korkeakoulukonsernit ja tukea niiden toimintaa ja menestymisen edellytyksiä.

Kantavana tavoitteena tutkimuksessa ja koulutuksessa on oltava kansainvälisesti korkea laatu ja kansainvälinen edelläkävijyys.

Tampereen yliopisto esittää, että visioon lisätään kirjaukset yliopistojen keskeisestä roolista kyvykkyyksien ja resilienssin rakentamisessa erilaisten murrosten (esim. tekoälymurros, kestävyysmurros) ennakointiin ja niihin vastaamiseen sekä kansainvälisesti korkeatasoisten tutkimusinfrastruktuurien merkityksestä.

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

-

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

-

9. Muut kommentit

-

